

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~ZASTRZEŻONE~~
~~POUFNE~~

Egz. Nr1

Płk dypl. Witold WÓJCIK
Ppłk dr Tadeusz BOGUSZ

ZASADY ORGANIZACJI i KIEROWANIA OBRONĄ WOJSK
PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA (OPBMAR)
W DZIAŁANIACH BOJOWYCH DYWIZJI

60672

WARSZAWA

CZERWIEC

1986

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~ZASTRZEŻONE~~

~~POUFNE~~

Egz. Nr1

Płk dypl. Witold WÓJCIK
Ppłk dr Tadeusz BOGUSZ

ZASADY ORGANIZACJI i KIEROWANIA OBRONĄ WOJSK PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA (OPBMAR) W DZIAŁANIACH BOJOWYCH DYWIZJI

60672

WARSZAWA

CZERWIEC

1986

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ

JAWNE

150806 Anna KOLEK *AK*
Podot. prot. pnbld. Nr uch 648
Zolh. 24 02 2006

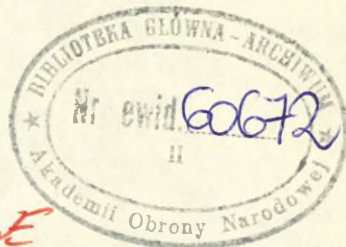
~~ZASTRZEŻONE~~
~~POUPNE~~

Egz. nr ... 1

Płk dypl. Witold WÓJCIK
ppłk dr Tadeusz BOGUSZ

ZASADY ORGANIZACJI I KIEROWANIA OBRONĄ WOJSK
PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA /OPBMAR/ W DZIAŁA-
NIACH BOJOWYCH DYWIZJI

~~Reclisum~~
~~Obłożenie w ZASTRZEŻONE~~
~~23.01.2003 - pu Keli...~~

SPIS TREŚCI	str.
Wstęp <i>ogólna chronologicznie</i>	2
I. Zasady obrony wojsk przed bronią masowego rażenia	3
II. Organizowanie OPBMAR	21
III. Kierowanie obroną wojsk przed bronią masowego rażenia	31
Zakończenie	38
Oprogramowanie	38
Literatura	39

Wstęp

Niniejsze opracowanie zawiera zasady obrony wojsk przed bronią masowego rażenia z rozwiniętą treścią dostosowaną do zakresu obowiązków dowódców związków taktycznych. Organizowanie OPBMAR umiejscowiono w tle regulaminowego modelu procesu decyzyjnego bez rozdzielania na metodę kolejnego i metodę równoległego przygotowania walki.

W kierowaniu obroną wojsk przed bronią masowego rażenia szczególnie wyeksponowano likwidowanie skutków uderzeń i w tym organizowanie i działanie oddziału ratunkowo-ewakuacyjnego. *Treści tego*

opracowania są zgodne z „Instrukcją o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia (projekt)”

Mr. Szefostwa Wojsk Chemicznych MON Pł 1821

(ogólnotaktycznej)

Zadaniem moim jest przedkierowanie ogólnej
charakterystyki OPBMAR jako podległa realizowanie
bojowego oraz amunicyjnego podkierowcy (na)
regulacji jej organizowania i kierowania w
działaniach bojowych dywizji.

Kwestia 3a i 3b

Zapis ten wynika ze znaczenia, jakie ma opóźniony
pole walki na linii morowego wienia. Dypnowanie
jej obroną ma moc niniejszą i obrona przed jej
funkcyjnymi i psychicznymi skutkami jej wzięcia -
to w ewentualnej przyszłej wojnie przewiduje podkierowca
podkierowca w nellię działalności bojowej.

Obrona przed bronią morowego wienia
ma swoje historyczne poprzedniki. Kłopotliwym
troszczyło się o zachowanie zdolności bojowej w obliczu
różnych zagrożeń ze strony przeciwnika. Jaki strój i
i srodowiskowa piechota szukała sposobów odpowiadania się
na ataki jardy. Wskazywano odczyniam się, jako obrona
przed bronią palną, przeciwlotniczą, przeciwpancerną,
przeciwprzewodną, przeciwlotniczą. Jednostki OPBMAR w tym
ciągu robiczków zajmują miejsce szczególne. Jest po prostu
mocą jakości. Jeśli te dotychczasowe "obrony" miały
wzrostem wstąpić na otwarty środek wienia i udzielić im
wykonywanie zadań bojowych, to od OPBMAR zależy nie
tylko taktyczne czy techniczne wykonywanie zadań,
zależy po prostu o ogólnej egzystencji wojsk na polu walki.
Kto chciałby zrehabilitować OPBMAR lub zrehabilitować je przeciwko-
nie ten nie ma co ~~zrobić~~ mówić o sukcesach w boju.
Motto tegoż można nawet wyrazić tak, że podkierowca ma
wypowiedzenie problemem sytuacji wojennej jest - mówić w uproszczeniu
jaki mi tylko pytanie "jak być?" (przeciwnik), ale uważam
swoje "jak być?" na przynętym polu walki. Istotną część
odpowiedzi na to pytanie daje właśnie OPBMAR.

- 3 -

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

I. ZASADY OBRONY ~~WOJSK~~ PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

(OPBMAR)

Obrona ~~wojsk~~ przed bronią masowego rażenia jest rodzajem zabezpieczenia bojowego, ^{który} pod względem ważności wymieniamy ~~ją~~ na drugim miejscu po rozpoznaniu. Organizowaniem jej kieruje dowódca.

Wykaz Regulem rozli obrony, to jest to jeden z najmniejszych jego obowiązków.

Celem obrony wojsk przed bronią masowego rażenia jest możliwie największe osłabienie oddziaływania broni jądrowej, chemicznej i biologicznej nieprzyjaciela na wojska własne, ^(a także) uchronienie ich przed szkodliwym oddziaływaniem własnych ^(tego typu środków) broni jądrowej. Służy ona ^(zapewnieniu możliwości) zachowaniu zdolności bojowej wojsk i ~~przeznacza się do~~ pomyślnego wykonania przez nie zadań.

OPBMAR obejmuje dziewięć przedsięwzięć - zagadnień, nazywanych też zasadami:

- wykrywanie przygotowań nieprzyjaciela do użycia broni jądrowej, chemicznej i biologicznej;
- rozśrodkowanie wojsk i okresową zmianę zajmowanych rejonów;
- rozbudowę inżynieryjną rejonów i pozycji zajmowanych przez wojska oraz przygotowanie dróg manewru;
- wykorzystanie właściwości ochronnych i maskujących terenu;
- uprzedzanie wojsk o bezpośrednim zagrożeniu użyciem i użyciu broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela, o własnych uderzeniach jądrowych oraz skażeniach promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych;
- przedsięwzięcia przeciwepidemiologiczne, ^(weterynaryjne) sanitarnohigieniczne, [✓] oraz izolacyjno-ograniczające;
- ustalenie skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia;

Podstawowymi zasadami OPBMAR, którymi
molejy się kierować, aby zapewnić jej skuteczność,
są: pow szechność, ciągłość i ^{Skoncentrowanie} skupienie wysiłków.

Imier pow szechność i ciągłość OPBMAR rozumie
się, że jest ona organizowana i realizowana
przez wszystkie elementy narypowowania wojsk,
we wszystkich rodzajach i formach działań
bojowych, nieprzerwanie i bez względu na
pokożenie w stosunku do nieprzyjaciela.
Zasadą ^{koncentracji wysiłku} skupienia wysiłków ~~przez~~
~~ukierunkowania~~ w wysiłkach przedsięwzięci
OPBMAR realizowanych przez różne rodzaje
wojsk i stawić na rzecz tych elementów
narypowowania bojowego, które wykonują
zadania główne i tym samym są najbardziej
zagrożone na udalenie BMR nieprzyjaciela.

OPBMAR obejmuje dziewięć podstawowych
przedsięwzięci. ~~przedstawionych idących na~~
~~schemacie nr 1. Zatrzymujemy się krótko~~
rozpatrzmy pokrótce, co składa się na
ich zasadniczą treść.

- zapewnienie żołnierzom bezpieczeństwa i ochrony podczas działań w strefach skażeń, rejonach zniszczeń, pożarów i zatopień;
- likwidację skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

Ostatnio kształtuje się nowy pogląd w taktyce: wprowadzenia w miejsce OPBMAR rodzaju zabezpieczenia bojowego o nazwie "ochrona wojsk i obiektów", którym to proponuje się objąć ochronę wojsk przed wszelkimi środkami rażenia, w tym laserowymi, precyzyjnymi. Być może, pogląd ten rozwinie się w pełni i przyjmie postać zwartej teorii,

Jest sprawa optymistyczna
Stosowanie zasad OPBMAR nigdy nie ~~gwarantowało~~ ^{gwarantuje} całkowitego uchronienia się od strat. Chodzi tu ~~głównie~~ ^{(natomiast} o to, aby w miarę możliwości były one rzeczywiście możliwie małe, ^{aby} przywrócić zdolność bojową wojsk i sztabów obezwładnionych BMR szybciej, niż zdoła to zrobić nieprzyjaciel. Skuteczność OPBMAR możemy, z kolei

osiągnąć dzięki: powszechnemu i ciągłemu stosowaniu jej zasad oraz przez skupienie wysiłków wielu rodzajów wojsk i służb na rzecz tych elementów ugrupowania bojowego, które wykonują zadania główne, przez co są najbardziej zagrożone na uderzenia BMR nieprzyjaciela.

Przez powszechne i ciągłe stosowanie zasad OPBMAR rozumiemy, że realizuje je wszystkie elementy ugrupowania wojsk, we wszystkich rodzajach i formach działań bojowych, nieprzerwanie i bez względu na położenie w stosunku do nieprzyjaciela.

Wróćmy do treści zasad - zagadnień OPBMAR.

1. Wykrywanie przygotowań nieprzyjaciela do użycia broni jądrowej, chemicznej i biologicznej.

Przedsięwzięcie ~~to~~ ^{to} jest ^{to} jednym z najważniejszych zadań organów

Ustalają one zagrożenie użyciem broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela na podstawie wyników przesłanek. Należy do nich m.in.:

rozpoznawczych, ~~dla których przesłankami do ustalenia zagrożenia są~~

- stwierdzenie dowozu głowic, rakiet, bomb lotniczych i amunicji szczególnie chronionych lub charakterystycznie oznakowanych;
- znaczny wzrost liczby seansów radiowych między elementami rozpoznawczymi działającymi w ugrupowaniu naszych wojsk a punktami dowodzenia nieprzyjaciela;
- nasilenie oddziaływania radioelektronicznego i rozpoznania powietrznego;
- przygotowywanie rejonów stanowisk startowych rakiet i tworzenie składów amunicji specjalnej /ochrona rejonów z ograniczonym ruchem ludności i wojsk oraz osłanianie ich środkami przeciwlotniczymi/.

ale również

Ponadto pozornie mniej wymownymi, ~~ale jednocześnie~~ istotnymi przesłankami zagrożenia ~~całym łańcuchem zdarzeń~~ mogą okazać się ^{takie, jak} przygotowywanie środków ochronnych przez wojska nieprzyjaciela, wyprowadzanie ich z bezpośredniej styczności, szczepienia ochronne, przekazywanie sygnałów uprzedzania wojsk o wykonywaniu uderzeń bronią masowego rażenia i inne.

Im więcej takich przesłanek ~~stwierdzimy~~, tym możliwość wykonania ^{przez nieprzyjaciela} pierwszego uderzenia BMR jest większa. ~~Ponieważ z reguły taktyczne środki napadu BMR są jednocześnie nosicielami ładunków konwencjonalnych, to nie będziemy do końca pewni swojej oceny. To wyjaśnia dlaczego dowódca dywizji mając w swym ręku broń jądrową nie rozstrzyga o pierwszym jej użyciu.~~

~~Stwierdzenie oznak przygotowywania się nieprzyjaciela do uderzeń BMR niezwłocznie melduje się przełożonemu i informuje się sąsiadów. ^{Co nich} Niekiedy można informować nawet dowódców podległych~~

oddziałów i pododdziałów.

Wiarygodnymi źródłami informacji o przygotowaniach nieprzyjaciela do użycia BMR będzie przede wszystkim rozpoznanie agenturalne, specjalne, powietrzne, radioelektroniczne i ogólnowojskowe.

2. Rozsrodkowanie wojsk i okresowa zmiana zajmowanych rejonów

Zdajemy sobie sprawę z tego, że rozsrodkowanie wojsk zmniejsza straty od wybuchów ładunków dowolnego typu. Podobnie zmiana rejonu rozmieszczenia wojsk może przyczynić się do trafiań w pustkę i zmniejszenia celności uderzeń BMR. W ten sposób ^{te} oba przedsię-

wzięcia przyczyniają się do zmniejszenia strat od uderzeń BMR nieprzyjaciela. Jedno i drugie jest wynikiem pewnych kompromisów.

Rozsrodkowanie - jest wynikiem kompromisu między programami bezpieczeństwa ^(nymi przez) ~~które~~ wyznaczają ^{(jedynych, a} promienie rażenia ładunków ~~BMR~~ ^{potrzebą} osiągnięcia ~~dużych gęstości sił i środków oraz sprawnością~~ ^{skupiania} ~~prawa~~ ^{do celu stworzenia przewagi} ~~działań bojowych i dowodzenia~~ ^(lokalnej oraz zapewnienia sprawności) ~~Zmiana rejonów rozmieszczenia~~ ^{utrudnić nieprzyjaciela} - z kolei ^{winna swą} częstotliwością ^{odpowiadać} reakcji w czasie ^{umieszczenie danego zgrupowania wojsk lub obiektu} od wykrycia do wykonania uderzenia BMR przez nieprzyjaciela, a więc ^{co znów} powinna być stosunkowo częsta, ^{ale to} kłóci się z koniecznością ^{zapewnienia} odpoczynku żołnierzom, obsługi ^{(przodu} techniki ^{go)} bojowej i utrzymania, ^(odpowiedniego wymaganiom) odpowiedniego do sytuacji operacyjnej, ugrupowania sił i środków.

Rozsrodkowanie powinno zapewnić maksymalne zmniejszenie strat oraz dogodne warunki do OPBMR nie może ono jednak utrudniać dowodzenia, współdziałania, tworzenia ugrupowania bojowego i prowadzenia walki.

Podstawową normą rozsrodkowania jest rozmieszczanie sąsiednich elementów w odległości ~~równiej lub~~ ^{(średnicy} większej od ~~dwóch promieni~~ ^{rażenia}

obdziałów i podobdziałów.

Wskazywaliśmy również informację o przygotowaniu nieprzy-
ciela do ataku BNR podlega przede wszystkim rozpoznaniu agentural-
ne, asocjacyjne, powiatowe, radioelektryczne i ogólnowojakowe.

2. Rozpoznawanie wojsk i okrętów zamieszkałych rejonów

Należy sobie sprawę z tego, że rozpoznawanie wojsk zamieszka-
łach od wypukłych fakturów dowodzonego typu. Potrzeba zmiany rejonu
rozpoznawania wojsk może przyczynić się do traktowania w czasie
i zamieszkałości celności uderzeń BNR. W ten sposób dla przedsię-

wzięcia przewidywać się do zamieszkałości atak od uderzeń BNR
nieprzyjaciela. Jedną z dróg jest wykrycie pewnych kompromisów:

- rozpoznawanie - jest wynikiem kompromisów między programem bezpie-
- czeństwa, który wyznacza problematycznie rejonów BNR, potrze-
- ba zaspokajania danych szczegółów sil i środków oraz asynchronizacji prze-
- zebrań danych bojowych i dowodzenia. Zmiana rejonów rozpoznawane-
- nis - z kolei winna być opóźniona odpowiednio wcześniej w czasie
- od wykrycia do wykonania uderzenia BNR przez nieprzyjaciela, a więc

powinno być stosunkowo często, ale nie chodzi się o konieczność

*Zwierzli taktycznie, oddziały i pododdziały
powinny być stale gotowe do szybkiego opuszczenia
zajmowanych rejonów i przejścia do rejonów
zaparowanych. Oddziałom i pododdziałom nie wykonu-
ją rejonów zaparowanych w głównym rejonie rozmieszczenia
dywizji, lecz w jej rejonie zaparowanym. Dlatego też*

Podstawową formą rozpoznawania jest rozmieszczenie asynchronizacji
elementów w okolicy rejonu i wskazanie od dwóch promieni rejonu

ładunku stosowanego jako typowy do ich niszczenia. *Z tego wynika*
~~tak, przyjmujemy~~ *m.in.*

* (odległości między pułkami w rejonach rozmieszczenia i na drogach marszu do 5 km ~~wyznaczają~~ *(średnica* rażenia wybuchów ładunków jądrowych średniej mocy: ~~10-100 kt/0,2~~ *2*)

odległości między batalionami /dywizjonami/ 2-3 km ~~wyznaczają~~ *(średnica* rażenia wybuchów jądrowych małej mocy)

~~odległości między kompaniami /bateriami/ 200 m w marszu i do 1,5 km w rejonach rozmieszczenia;~~

~~odległości między pojazdami, czołgami, BWP 25-50 m.~~

Rozsrodkowanie wojsk w natarciu i w obronie *warunkuje* treść zadań - szerokość pasa działania i głębokość ugrupowania. ~~Wielkość~~ ~~te ramowo ujmują regulamin walki i instrukcji działań bojowych~~

Określając
~~Formułując~~ zadania dla poszczególnych elementów ugrupowania dywizji *wyznaczamy tym samym przestrzeń, na której mogą działać, a tym samym przez to jednocześnie określamy stopień ich rozsrodkowania. Np.: mówimy*

~~"I opz bronić rejonu A,B,C,D", w którym punkty A,B,C,D wyznaczają szerokość frontu obrony 15 km i głębokość ugrupowania 12 km, to przecież wyznaczamy mu powierzchnię 180 km^2 i wiemy, że na każdy z trzech batalionów broniących pierwszej pozycji obrony średnio z tego przypadnie po $13-14 \text{ km}^2$, co dalej oznacza gęstość 2,8-4 wozów bojowych /BWP i czołgów/ na 1 km^2 . Pamiętając o wcześniej omawianym kryterium rozsrodkowania pododdziałów, widzimy, że wzmocniona kompania piechoty może osiągnąć nawet do 14 wozów bojowych na 1 km^2 /10 BWP + 4 czołgi/, a pierwszy rzut pułków w czasie przełamywania obrony osiąga gęstość 12-25 wozów bojowych na 1 km^2 .~~

→ zmianę rejonów rozmieszczenia wojsk dywizji zarządza przełożony.

Dowódca dywizji *może* *lic* zarządza zmianę rejonów rozmieszczenia ~~dla~~ *lub* oddziałów ~~pododdziałów~~, na ~~które~~ nieprzyjaciel wykonał uderzenia BMR.

~~W tym celu obok głównych, oddziałom /pododdziałom/ wyznacza się~~

Na przejście do innego rejonu rozmieszczenia nie zaproszą dowódca dywizji musi uzyskać zgodę przełożonego.

zapasowe rejonu rozmieszczenia oraz podaje sygnał na, który wojska przechodzą do nich. Zapasowych rejonów rozmieszczenia oddziałów /pododdziałów/ nie wyznacza się wewnątrz głównego rejonu rozmieszczenia dywizji lecz w jej rejonie zapasowym.

Na przejście do innego rejonu rozmieszczenia niż zapasowy dowódca dywizji musi uzyskać zgodę przełożonego, podobnie w czasie obrony - wycofanie pułku z pozycji obronnej lub rubieży ogniowej może nastąpić za zgodą dowódcy armii.

Związki taktyczne, oddziały i pododdziały powinny być stale gotowe do szybkiego opuszczenia rejonów rozmieszczenia.

Dywizjony rakiet taktycznych i pododdziały artylerii przystosowanej do strzelania amunicją jądrową, jako szczególnie poszukiwane przez nieprzyjaciela, ^(muszą) zmieniają ^(sę) swoje rejonu ^(wzmieszczenia) częściej - zgodnie z zawczasu opracowanym planem według wytycznych ^(szczebla nadwzdnego) przełożonych.

Sztab dywizji organizuje rozpoznanie zapasowych stanowisk startowych i ogniowych, przygotowanie ich do zajęcia oraz drogi manewru do nich - mając na uwadze jak najszybsze osiągnięcie przez dywizjon rakiet taktycznych i pododdziały artylerii przystosowanej do strzelania amunicją jądrową gotowości do wykonania uderzeń /otwarcia ognia/.

Trecim przedzwizciem OPB MAR jest

3. Rozbudowa inżynieryjna rejonów i pozycji zajmowanych przez wojska oraz przygotowanie dróg manewru. ^(to przedzwizcie będzie równowaznie) Jest częścią zabezpieczenia inżynieryjnego. Zakres, stopień i charakter rozbudowy inżynieryjnej ^(będzie w różnych sytuacjach różny, zależnie) dowódcą dywizji określa w zależności od wykonywanych

zadań, ~~sytuacji bojowej~~ posiadanych sił, środków i czasu oraz charakteru terenu, pory roku i warunków meteorologicznych. Jest to czynnik bardzo istotnie zmniejszający skutki niszczące przez nieprzyjaciela BMR.

zapasowe rezerwy rozmiarów oraz podaje szereg innych, którzy
wojaka przesyła do nich. Zapasowy rezerwy rozmiarów od-
działów (podobnie) nie wyznacza się wewnątrz danego rezerwy
rozmiarów. Wyższej linii w tej rezerwie zapasowym.

W przypadku do innego rezerwy rozmiarów niż zapasowy
dowódca wydziału musi wykazać zgodę przełożonego, podobnie w czasie
obrotu - wyczerpanie puli z powrotem obronny lub rezerwy ogólny
może nastąpić za zgodą dowódcy szwadronu.
Wielki taktyczny, oddziały i podobnie powinny być stale
gotowe do szybkiego opuszczenia rezerwy rozmiarów.

Działający rezerwy taktyczny i podobnie rezerwy przezo-
rowanej do strzelania amunicją (zgodnie), jako szczególnie potrzeb-
ne przez nieprzyjaciela, zainicjuje swoje rezerwy (zgodnie) - zgodnie
z nawiązaniem odpowiednim planem walki w rezerwach przełożony.
Zgodnie wydział organizuje rozpoznawanie rezerwy szwadronu szwadronu
wzrost i ogólny, przygotowanie ich do rezerwy oraz rezerwy szwadronu
do nich - mając na uwadze jak najszersze osiągnięcie przez wydział
rezerwy taktyczny i podobnie rezerwy przezo-

Wzrost ogólny.
Rezerwa ogólna
3. Rozbudowa rezerwy rezerwy i powołań rezerwy oraz
wojaka oraz przygotowanie rezerwy szwadronu - rezerwy szwadronu
rezerwy rezerwy rezerwy, szwadron i charakter rezerwy

Warto podkreślić, że mając na uwadze to
co najważniejsze - a cioè życie żołnierzy -
zależy o pierwszej kolejności naderż cykliczności
szwadronu oddziały i przykryte dla ludzki,
okopy, wazy strzelnicze i kamikowe, mosty, mi-
schrony, a dla rezerwy bojowego - okopy
i ukrycie.

Rozbudowa inżynieryjna mocno zwiększa skuteczność ochrony żołnierzy, uzbrojenia i sprzętu przed rażącym działaniem BMR, zwłaszcza zaś broni jądrowej i środków zapalających.

Mając na uwadze to co najważniejsze - życie żołnierzy - nakazujemy w pierwszej kolejności wykonywać szczeliny odkryte i przykryte o głębokości nie mniejszej niż 1,8 m, okopy, rowy strzeleckie, rowy łączące, następnie schrony, a dla techniki bojowej - okopy i ukrycia. Przed środkami zapalającymi wystarczająco skuteczne są szczeliny przykryte i one winny być wykonane możliwie najwcześniej po rozmieszczeniu wojsk. Szczeliny przykryte blisko dwukrotnie /1,8/ zmniejszają promień rażenia wybuchów jądrowych, 10-60-ciokrotnie zmniejszają moc dawki promieniowania jądrowego, całkowicie chronią przed promieniowaniem świetlnym. W sumie szczeliny przykryte zmniejszają straty 3-3,5-krotnie, a przy tym nie wymagają wielkiego nakładu pracy - dla drużyny do 17 roboczogodzin.

Skuteczność ochrony fortyfikacji jest wysoka. Ocenia się, że wykonane w ciągu 4-5 godzin podstawowe ukrycia dla żołnierzy zmniejszają możliwe straty dwukrotnie, a pełna fortyfikacja wykonana w 1-1,5 doby może zmniejszyć straty dywizji 4-5-ciokrotnie.

Oczywiście w obronie w pierwszej kolejności wykonuje się pojedyncze okopy strzeleckie, okopy dla obsługi broni zespołowych, bojowych wozów piechoty i czołgów.

Prace inżynieryjne wykonują wszystkie rodzaje wojsk. ^{(Niekiedy} W różnym zakresie mogą je wykonać wojska inżynieryjne lub ludność cywilna ^{jeszcze} ~~zajściem danego rejonu przez~~ ^{(w takiej sytuacji} przed przyjsciem oddziałów /pododdziałów/ dywizji. ^{Wówczas} pozosta- nie dokończyć rozpoczęte prace, dostosować ukrycia do potrzeb i zamaskować. ←

Mówiąc o przygotowaniu dróg manewru, ~~o tym zagadnieniu CPBMR,~~ mamy na uwadze głównie drogi do zapasowych rejonów rozmieszczenia,

Rodzaj ~~gleby~~ decyduje też o możliwościach wykonania prac rozbudowy inżynieryjnej.

Roślinność ~~drzewa~~ osłabia ~~promieniowanie~~ ciepłe, ^(czyliowo) słabo /o ok. 10%/ zmniejsza moc dawki promieniowania przenikliwego, zmniejsza zasięg ~~rozprzestrzeniania~~ się par środków trujących i ~~środków~~ biologicznych, osłabia też rażące działanie fali uderzeniowej od pewnych odległości. ~~Na, których nadciśnienie powietrza na czole fali uderzeniowej zmalało do 0,5 kg /cm²/. Ale też wybuch jądrowy w lesie powoduje o wiele większe straty wśród wojsk w nim rozmieszczonych, w tym odrzucanymi drzewami i wznieconym pożarem.~~

Zabudowa potęguje działanie fali uderzeniowej, zwłaszcza zabudowa zwarta. Straty żołnierzy i sprzętu rosną od oddziaływania pośredniego niszczonego budynków i wznieconych ^(C) pożarów. Śmiertelność ludzi od poparzeń ^(W Hiroszynie i Nagasaki) wynosiła ponad 95%.

Uogólniając ~~wpływ waleńców terenu~~ należy stwierdzić, że najlepsze własności ochronne ma teren górzysty i zalesiony, ^(teren) średnio - słabo pocięty i częściowo zalesiony /w stosunku do terenu odkrytego i równinnego straty od uderzeń jądrowych mogą być mniejsze odpowiednio o ^{1/5} 17-20% i ^{1/10} 8-13%. ^(Unikać nalesy) ^(nie) ^(w pobliżu) ~~Saleca się rozmieszczać wojska~~ ~~dalek~~ ~~od~~ ważnych obiektów, na które nieprzyjaciół może wykonać uderzenia jądrowe. Jeżeli rozmieszczamy wojska w lesie - to ^(pocinnisimy to czynic) ^(w odleglosci) wzdłuż dróg i przesiek 30-50m od nich i 150-200m od skraju lasu. Najlepiej w lasach młodych. Pododdziały możemy rozmieszczać w wioskach i małych osiedlach.

Następnym przedsięwzięciem z zakresu OPBMMAR jest

5. Uprzedzanie wojsk o bezpośrednim zagrożeniu użyciem i użyciu broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela, o własnych uderzeniach jądrowych oraz skażeniach promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych. Wojska uprzedza się o zagrożeniu BMR po to, by zastosowały odpowiednie środki ochronne i sposoby działania.

Roboty należy decydować o możliwościach wykonania prac rozbudowy i konserwacyjnych.

Wymagania dotyczące warunków oświetlenia i promieniowania elektrycznego, oraz wymagania dotyczące rozpraszania się par środków chemicznych i biologicznych, są takie jak w przypadku innych obiektów.

Upewnienie może być realizowane także w formie zarządzeń o wykonaniu dodatkowych przedsięwzięć OPB MAR, informacji pnetorionego lub sąsiada. ~~na podstawie której doradcy rozstrzygają o sposobie działania.~~

Wymagania dotyczące warunków oświetlenia i promieniowania elektrycznego, oraz wymagania dotyczące rozpraszania się par środków chemicznych i biologicznych, są takie jak w przypadku innych obiektów.

Wymagania dotyczące warunków oświetlenia i promieniowania elektrycznego, oraz wymagania dotyczące rozpraszania się par środków chemicznych i biologicznych, są takie jak w przypadku innych obiektów.

Wymagania dotyczące warunków oświetlenia i promieniowania elektrycznego, oraz wymagania dotyczące rozpraszania się par środków chemicznych i biologicznych, są takie jak w przypadku innych obiektów.

Wymagania dotyczące warunków oświetlenia i promieniowania elektrycznego, oraz wymagania dotyczące rozpraszania się par środków chemicznych i biologicznych, są takie jak w przypadku innych obiektów.

Wymagania dotyczące warunków oświetlenia i promieniowania elektrycznego, oraz wymagania dotyczące rozpraszania się par środków chemicznych i biologicznych, są takie jak w przypadku innych obiektów.

~~Przedzanie o zagrożeniu i użyciu BMR organizują i wykonują sztaby planujące użycie broni jądrowej.~~ Sztab dywizji uprzedza wojska zgodnie z wytycznymi sztabu nadrzędnego /sztabu armii/ i stosownie do informacji otrzymanych z rozpoznania. ~~Sztab ustala sygnały ostrzegania, rubieże bezpieczeństwa od własnych uderzeń jądrowych i ustala sposób działania wojsk po otrzymaniu jednoznacznych sygnałów.~~ Do powiadamiania i alarmowania wojsk o skażeniach promieniotwórczych, chemicznych, zakażeniach biologicznych stosuje się jednolite dla wszystkich, stale obowiązujące sygnały. ~~Sygnały te~~ Przekazuje się je wszystkimi ~~szynami~~ kanałami łączności poza wszelką kolejnością, w tym w oddzielnie tworzonej sieci ostrzegania /powiadamiania i alarmowania/. Komendy i sygnały alarmowania można przekazywać tekstem jawnym nawet w okresie przygotowywania walki. ~~Ze względu na możliwość spowodowania paniki dowódcy pododdziałów, po odebraniu sygnałów alarmowania, powinny raczej wydawać stosowne komendy np.: do nałożenia indywidualnych środków ochrony przed skażeniami, a nie tylko powtarzać sygnał.~~ Sygnały powiadamiania i ostrzegania przekazuje się tylko tym oddziałom i pododdziałom, które są zagrożone, a więc po ustaleniu obszarów i rejonów zagrożonych, ~~które w nich~~

~~się znajduje lub może tam wejść.~~ Dowódcy wszystkich szczebli zobowiązani są informować sąsiadów o zagrożeniu i o wykryciu skażeń i zakażeń, pożarach, zniszczeniach i zatopieniach, a także o możliwych zmianach sytuacji. Posterunki obserwacyjne i patrole rozpoznawcze przekazują, ogłaszają sygnały ostrzegania i alarmowania samodzielnie po wykryciu środków trujących i zaobserwowaniu błysków wybuchów jądrowych, natomiast w wypadkach wykrycia skażeń promieniotwórczych i skażeń biologicznych meldują o tym przełożonym /dowódcom pododdziałów, oficerom dyżurnym stanowisk dowodzenia/ i dalej postępują zgodnie z ich decyzją.

~~W imię miłości prosi nieprzyjaciela
 broni morowego niekiedy nierównym nadaniem
 i jednocześnie medycyniskim wzdwoyami
 o straż OPBWAR - jest intolernie skutkiem~~

O własnych uderzeniach jądrowych wojska uprzedza się ~~sygnalem~~ nie później niż 10 minut przed ich wykonaniem, jeżeli ~~bronia się~~ lub ~~maszerują~~, by zdążyły zabezpieczyć sprzęt przed uszkodzeniami i ukryć żołnierzy. ~~oddziałom /pododdziałom/ przygotowującym się do natarcia w rejonach wyjściowych podaje się czas wykonania uderzeń jądrowych przed rozpoczęciem wychodzenia z rejonów~~

uszczelnić wozy; ewentualnie natryc indywidualne środki ochrony przed skażeniami

Intokacja wóz w OPBWAR odprysk

6. Przedsięwzięcia przeciwepidemiologiczne, sanitarno-higieniczne oraz izolacyjno-ograniczające. *obejmują one m. in.:*

~~Zapobieganie epidemiom polega na: zbadaniu, rozpoznaniu stanu sanitarno-epidemiologicznego rejonów działań wojsk; zorganizowaniu obserwacji i kwarantanny; szczepieniach ochronnych żołnierzy, podawaniu odtrutek, preparatów przeciwpromiennych, antybiotyków i innych środków ochronnych; dezynfekcjach; przestrzeganiu zasad higieny osobistej i zbiorowej zwłaszcza żywienia, zaopatrywania w wodę, czystości żołnierzy i rejonów ich rozmieszczenia.~~ *Dążyć należy do*

~~W każdym wypadku należy ograniczać niezorganizowane kontakty żołnierzy z ludnością cywilną, oznakowywać i ochraniać rejony zakażone, zwłaszcza źródła wody i drogi przechodzące przez odcinki terenu zakażonego. Preparaty radioochronne i odtrutki stosuje się przed wejściem w teren skażony lub z chwilą stwierdzenia skażenia na zarządzenie dowódców oddziałów, pododdziałów lub samodzielnie przez żołnierzy~~

7. Ustalenie skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia. ~~Ustalenie skutków użycia przez nieprzyjaciela BMR. służy sformułowaniu decyzji o dalszych działaniach bojowych wojsk, zorganizowaniu likwidacji tych skutków i odtworzeniu zdolności bojowej wojsk oraz podjęcia stosowanych środków bezpieczeństwa~~

jest pierwszym i podstępowym rodzajem, które należy monitorować pod kątem jądrowym, chemicznym lub biologicznym.

Dokomuje ni tego w pierwszej kolejności
w celu prognozowania. W tym celu prognoz
te ni systematycznie weryfikuje, relokudnie,
muyetnie i konyuje na podstawie kontrolnych
danych z wyznaczenia. Szczególnie
efektywne jest w tym wypadku wyznaczenie
procedure przy użyciu smigłowców.
Może one w 15-30 minut dotrzeć do
najdalej pododdziałów dywizji,
~~rozległej~~ ~~obszary~~ ~~rozległej~~ ~~obszary~~ ~~rozległej~~ ~~obszary~~
dotarcie do najbardziej nawet dostępnych
rejonów.

Ma ono na celu

~~Objmuje ono: lokalizację uderzeń i rejonów /stref/ skażeń, określenie strat żołnierzy, uzbrojenia, sprzętu bojowego ^{oraz C charakterem} rodzaju skażeń, jego dawki lub stężenia oraz rodzajów, charakteru i wielkości zniszczeń, pożarów i zatopień.~~

Na podstawie meldunków posterunków obserwacji skażeń i posterunków obserwacyjnych oraz informacji od pododdziałów wykrywania wybuchów jądrowych lub rozpoznania skażeń, stacja obliczeniowo-analityczna skażeń /SOAS/ dywizji sporządza prognozę skutków użycia BMR.

Jednocześnie organizuje się i prowadzi rozpoznanie rejonów użycia BMR pododdziałami rozpoznania skażeń, rozpoznania ogólnowojskowego i inżynierskiego oraz oficerskimi patrolami rozpoznawczymi, najlepiej na śmigłowcach. Śmigłowce mogą oddać nieocenione usługi. Zdolne są dotrzeć do najdalszych pododdziałów dywizji w 15-30 minut, dają duży zasięg obserwacji i można z nich lądując przygodnie przekazać ustnie zadania lub zebrać meldunki. Działaniem oficerskich patroli rozpoznawczych kieruje szef sztabu dywizji. Ciągłe, sztab zbiera i ocenia informacje od podległych wojsk i sąsiadów. Ustalenie charakteru skutków uderzeń BMR jest podstawą do zebrania oddziału ratunkowo-ewakuacyjnego o wcześniej ustalonym składzie na sygnał w podanym rejonie. Natomiast kieruje się go do prowadzenia akcji po rozpoznaniu rejonów porażenia. W miarę wyjaśnienia sytuacji można skierować dodatkowe siły i środki do prowadzenia akcji ratunkowo-ewakuacyjnej.

Kolejnym przedsięwzięciem DPBMMAR jest

8. Zapewnienie żołnierzom bezpieczeństwa i ochrony podczas działań w strefach skażeń, rejonach zniszczeń, pożarów i zatopień.

~~Pierwszym warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa żołnierzom jest rozpoznanie sytuacji skażeń w terenie i jego deformacji oraz znajomość~~

mająymy na celu odterminowanie
działalności powojennej.

jest najbardziej szkodliwym i najbardziej
w realizacji przedsięwzięciem OPBMMAR,
wynika to przede wszystkim z trudności
do przewidzenia rachunku ludzkiego w
obliczu ogromnych strat i zniszczeń,
procesie oświecenia w rezultacie
specjalizowanie doświadczenia, upiódlenie i
tytułowi a także w obliczu świadomości
groźby kobiecych uderzeń. Likwidacja skutków
będzie w tym celu konieczna i celowa.

tego przez dowódcę i sztab dywizji, a także znajomość wielkości pochłoniętej dawki promieniowania przez poszczególne oddziały i pododdziały. Bez znajomości sytuacji możemy działać na własną szkodę.

Wybór racjonalnych sposobów działania w rejonach skażonych, zniszczeń, pożarów i zatopień rozpoczyna się w sztabie dywizji, który oceniając sytuację ustala możliwości obejścia albo pokonywania ^(określonych rejonów).

Teren skażony z reguły pokonuje się na kierunkach, na których wojska mogą otrzymać możliwie najmniejsze dawki napromienienia lub straty od środków trujących. Czekając na spadek promieniowania lub samoodkażenie się terenu można tylko wtedy, ^(nie spowoduje to opóźnienia wykonania) jeśli ~~możemy~~ zadania.

~~bojowe wykonać w wyznaczonym czasie~~ Przez strefy skażone należy przesuwać się z możliwie największą prędkością i unikać zatrzymywania. Podczas dłuższych działań w terenie skażonym, np. w obronie, sztab dywizji organizuje odpoczynek i żywienie wojsk poza strefą skażoną lub w schronach ^{albo} pojazdach z urządzeniami filtrowentylacyjnymi.

Ważnym przedsięwzięciem będzie też wówczas kontrolowanie działalności dowódców pododdziałów, na których spoczywa cała odpowiedzialność za przestrzeganie zasad zachowania się w warunkach skażeń i właściwe wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony przed skażeniami.

9. Likwidacja skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia. ~~Zagadnienie to wymaga uzmysłowienia sobie trzech podsta-~~

~~wowych spraw: - pierwsze to skala strat i zniszczeń; - drugie to zagrożenie uderzeniami wojsk nieprzyjaciela w ślad za uderzeniami BMR; - trzecie to sparaliżowanie dowodzenia, łączności na równi z innymi elementami ugrupowania bojowego. Za główny wariant przejścia do działań z użyciem broni jądrowej przyjmujemy nagłe i zmasowane wykonanie uderzeń jądrowych. A więc i pierwsze organizowanie~~

tego przez łowców i szkodliwych zwierząt, a także możliwość wniknięcia
postronnych owadów przenoszących przez postępowanie obrotowe
i podobnie. Bez pomocy innych możemy działać na własną

Wiodąc mieliśmy sugilmi trudnym
do przemyślenia oline si
miesz nastąpiło spowolnienie
dowodzenie

~~Dlatego skutki użycia przez nieprzyjaciela BMR
likwiduje się jednocześnie z odtworzeniem
naruszonego dowodzenia nie pnieywiają działań
bojowych.~~

Ważnym przedsięwzięciem będzie też wówczas kontrolowanie
działalności dowódców oddziałów, na których spoczywa cała ob-
wiąźalność za przestrzeganie zasad zachowania się w warunkach
szkolenia i właściwe wykorzystanie indywidualnych i kolonowych śro-
dów ochrony przed szkodnikami.

9. Likwidacja szkodliwych owadów przez nieprzyjaciela przedni
zakładania to wysaga uwzględnienia sobie trzech podsta-
wowych spraw: - pierwsze to skala szkodliwych i zniszczeń; - drugie to
zagrożenie uderzeniem wojsk nieprzyjaciela w szeregach uderzeni-
owych BMR; - trzecie to aparaty i urządzenia dowodzenia, łączności na równi
z innymi elementami ustroju bojowego. Za główny warunek prze-
biegu nie należy uważać użycia BMR przedni, a raczej jego użycie i zmaso-
wane wykonanie uderzeń bojowych. A więc i planowanie organizowania

likwidacji skutków takiego zmasowanego uderzenia jądrowego postawi wszystkich żołnierzy w jakościowo nowej sytuacji. w obliczu wielkiej próby siły woli i zachowania przytomności w postępowaniu. Być może, ~~ed~~ właśnie oficerowie ^(porażonych) nieporażonych sztabów, nie mający bezpośredniego kontaktu z okropnościami skutków uderzeń, postępując rutynowo tak, jak ich wyuczono, przyczynią się do prawidłowego rozwiązania tak trudnych problemów. Niewątpliwie też po naszej stronie i po stronie nieprzyjaciela pozostaną związki taktyczne i oddziały nieobezwładnione, zdolne do prowadzenia działań zaczepnych, do wykorzystania ~~obezwładnienia~~ strony przeciwnej.

~~Sparaliżowane dowodzenie może okazać się szczególnie trudnym do przewyciężenia.~~ Przecież właśnie stanowiska dowodzenia będą celami pierwszej kolejności niszczenia. ^(Mając o tym, w in. pkt. Protokołu) ~~One też stosunkowo łatwo będą wykrywalne ze względu na liczne źródła promieniowania radioelektronicznego.~~

Obraz strat, zniszczeń, pożarów, skażeń i zatopień najwcześniej może nam dać rozpoznanie prowadzone na śmigłowcach, szacunkowo po 30 minutach. Dlatego celowym jest utrzymywać dyżurny śmigłowiec rozpoznawczy blisko stanowiska dowodzenia.

~~Prace ratunkowe, ewakuacyjne i lecznicze~~ ^{ewakuacyjne} oraz pozostałe ~~przedsięwzięcia~~ ^(własnymi) likwidację skutków użycia BMR realizują ~~zgodnie z regulaminem /s. 387, p. 618/~~ ^{dywizyjnymi} oddziały i pododdziały ~~własnymi~~ siłami. Dowódca dywizji do udzielenia ^{ym} pomocy ~~porażonym oddziałom /pododdziałom/~~ może skierować oddział ratunkowo-ewakuacyjny lub inne siły i środki. Prace ratunkowe, ewakuacyjne i lecznicze polegają na wyszukaniu i wywiezieniu lub wyniesieniu porażonych żołnierzy do rejonów zbiórki porażonych lub punktów pomocy medycznej. Do kalkulacji operacyjnych przyjmuje się, że do wyszukania i wyniesienia 100 porażonych żołnierzy w ciągu 1 godziny i przewiezienia

...kierunek ...

...wobec ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

...z ...

*Niewystąpiłoby jedynym z najcięższych
problemów będąc neutralizacją psychiki
morderstw nocy broni mordercy mordercy.*

ich do najbliższego punktu medycznego lub rejonu zbiórki porażonych potrzeba 2-4 sanitariuszy, 25-30 żołnierzy i 8 samochodów transportowych, ~~gdzie udziela się im pierwszej pomocy, kontroluje napromienienie i stopień skażenia, poddaje zabiegom sanitarnym, po czym ewakuuje do punktów medycznych, szpitali lub do rejonów zbiórki ocalałych sił~~ Jednocześnie z ratowaniem żołnierzy wyszukuje się uzbrojenie i sprzęt techniczny, ^(Egzemplone) ~~sprawdza jego stan i przydatny~~ wymagające małego nakładu pracy ewakuuje na punkty zbiórki uszkodzonego sprzętu. Następnie sprzęt ten dezaktywuje się lub odkaża i przekazuje pododdziałom remontowym lub do eksploatacji. Z obliczeń wynika, że tylko 20% sprzętu może być zniszczonego ^o bezpowrotnie, ok. 50% będzie nadawało się do dalszej eksploatacji po wykonaniu remontów bieżących. Często, ze względu na potrzeby operacyjne, z rejonów porażen trzeba będzie odzyskiwać rakiety, amunicję, paliwa a nawet żywność.

Prowadzenie akcji ratowniczej będzie też wymagało gaszenia pożarów, torowania dróg i przejść w zawałach.

Przedstawione przedsięwzięcia dotyczą wojsk, na które zostały wykonane uderzenia BMR. Pozostają jeszcze przedsięwzięcia wojsk, które choć same nie były celami uderzeń będą miały do czynienia z ich skutkami. Przedsięwzięcia te może też wykonywać dywizja, obezwładniona uderzeniami BMR, na korzyść innych wojsk. Są to głównie: oczyszczanie i odtwarzanie dróg marszu i manewru wojsk, odkażanie, dezaktywacja i dezynfekcja odcinków terenu, dróg i urządzeń, lokalizacja pożarów, tłumienie paniki wojsk lub ludności cywilnej.

~~— Morale wojsk obezwładnionych uderzeniami BMR raczej spadnie, podobnie będzie z przesuwanymi się obok rejonów porażen wojskami.~~

Przywrócenie stanu równowagi psychicznej wymagać będzie wytężenia

(— również wojsk bezpośrednio obezwładnionych, jak i przemieszczających się w pobliżu —)

wysiłków dowódców wszystkich szczebli, oficerów politycznych, służby zdrowia, wojskowej służby wewnętrznej. Pozytywne efekty ~~oddziaływania~~ może przynieść przemyślane połączenie akcji informacyjno-wyjaśniającej z podawaniem środków farmakologicznych, spokoj^o ~~nym i przykładowym działaniem~~ oficerów oraz możliwie szybkie połączenie w zespoły żołnierzy z tych samych pododdziałów.

Chociaż regulamin walki nie wyklucza tworzenia jednostek zbiorczych, to przecież głównie zaleca dążenie do zachowania dotychczasowych struktur organizacyjnych wojsk /s. 25, p. 17/.

Oddziały ratunkowo-ewakuacyjne i inne biorące udział w akcji ratunkowej po jej zakończeniu poddaje się zabiegom specjalnym i sanitarnym i odsyła do macierzystych oddziałów /pododdziałów/.

Rejony porażen bronią masowego rażenia mogą stanowić wyłomy w obronie lub ugrupowaniu nacierających wojsk. Wcześniej zaznaczyliśmy, że nieprzyjaciel będzie dążył do wykorzystania skutków użycia BMR. Aby temu zapobiec i przede wszystkim, aby nie pogorszyć własnego położenia musimy w możliwie krótkim czasie zamknąć powstałe wyrwy w ugrupowaniu wojsk celem zatrzymania ewentualnego natarcia nieprzyjaciela oraz osłonięcia porażonych przed ostatecznym zniszczeniem.

Przedsięwzięciami kończącymi cykl likwidacji skutków uderzeń BMR mogą być specjalne zabiegi profilaktyczno-medyczne i weterynaryjne oraz izolacyjno-ograniczające, to znaczy obserwacje i kwarantanny wojsk. Obserwację zarządza dowódca dywizji po stwierdzeniu użycia broni biologicznej przez nieprzyjaciela oraz po spadku odporności żołnierzy na zachorowania. Kwarantanny zarządza się po stwierdzeniu niebezpiecznych chorób zakaźnych.

Podkreślić należy, że na

19

Według postanowień regulaminu walki /s. 387, p. 618/ na

czas likwidowania skutków użycia broni masowego rażenia nie przerywa się działań bojowych. Jest to wyraźny nakaz osiągnięcia celów wyznaczonych w treści zadania bojowego.

~~Skicowany~~ ~~Dokonany~~ przegląd ~~zagadnień~~ OPBMAR wykazuje, że wiele z nich występuje też w innych rodzajach zabezpieczenia bojowego, ~~z~~ ^{wiele} tym, że mają one inne odniesienia. Również wiele spośród zagadnień OPBMAR w swej treści zazębia się, ma wspólne czynności, oraz ~~to, że jedno~~ ^{uzupełnia się}.

~~Przez drugą OPBMAR jako składowa zasady walki - zabezpieczenia działań bojowych - najostrzej ze wszystkich zasad zmusza do osiągnięcia celów walki z jak najmniejszymi stratami własnymi, a więc związana jest również z wszystkimi zasadami walki. /O wykonywaniu zadań w jak najkrótszym czasie i przy najmniejszych stratach własnych mówi p. 16, s. 24 - Regulaminu walki wojsk lądowych SZ PRL Cz.I /dywizja, pułk//.~~

Pewne właściwości OPBMAR w rodzajach działań bojowych

W natarciu - na czas przygotowywania się dywizji do walki zwraca się uwagę na utrzymanie wojsk w rozśrodkowaniu w rejonie wyjściowym i w czasie podchodzenia do rubieży ataku. Rejon wyjściowy rozbudowuje się to znaczy - wykonuje okopy na wszelkie pojazdy i sprzęt oraz szczeliny dla żołnierzy. Jeszcze przed wyjściem z rejonu sprawdza się sprawność indywidualnych środków ochronnych i urządzeń ochrony załóg wozów bojowych. Przygotowuje się oddziały wydzielone i taktyczne desanty powietrzne do uniemożliwienia nieprzyjacielowi poderwania zapór z minami jądrowymi. Wszystkie elementy ugrupowania dywizji przygotowują się do działania w warunkach zniszczeń, pożarów, zatopień i skażeń. W warunkach użycia broni jądrowej czołowe oddziały po podejściu do rubieży bezpieczeństwa zatrzymują się na czas wykonania uderzeń jądrowych, po

Uświadomienie się to fakcie w cyfrowym pokrywaniu się treści różnych pojęć, takich np. jak odroczenie odpowiedzialności bojowej i likwidacja skutków uderzeń jądrowych BMR.

czym kontynuują rozwijanie się do ataku lub natarcia. W miejsce oddziałów obezwładnionych BMR wprowadza się do walki siły z drugiego rzutu. Wyprzedza się nieprzyjaciela w odtwarzaniu zdolności bojowej kierując do pomocy obezwładnionym oddział ratunkowo-ewakuacyjny. Natarcia nie przerywa się bez rozkazu przełożonego. Na noc żołnierzy wyposaża się w okulary chroniące przed oślepieniem błyskami wybuchów jądrowych oraz zabezpiecza się przyrządy optyczne i noktowizyjne oraz szyby pojazdów. Uderzenia jądrowe wykonuje się na większe głębokości.

W obronie - zdecydowanie większą część sił i środków rozmieszcza się na pierwszej pozycji w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Oddziały, pododdziały drugiego rzutu otrzymuje się w gotowości - między innymi - do zamiany obezwładnionych uderzeniami BMR wojsk pierwszego rzutu i zamknięcia w ten sposób wyłomu w obronie dywizji. Rozbudowę inżynierską pozycji i rejonów obrony ciągle doskonalili się. W górach do ochrony przed uderzeniami jądrowymi i środkami zapalającymi wykorzystuje się pieczary, wyrobiska i fałdy terenowe. Do składu OR-E wydziela się także śmigłowce. Odwody okresowo zmieniają rejon rozmieszczenia. W każdym manewrze dąży się do wykorzystania własności ochronnych i maskujących terenu. Systemem posterunków i punktów obserwacyjnych śledzi się ciągle oddziaływanie nieprzyjaciela, rozpoznaje skażenia i alarmuje wojska. Do dłuższego przebywania w obronie w terenie skażonym wysiłek walki ogniowej przenosi się na załogi wozów bojowych wyposażonych w aparaturę filtrowentylacyjną. Organizuje się odpoczynki i odżywianie w schronach z urządzeniami filtrowentylacyjnymi oraz zmianę wojsk ~~/luzowanie/~~. Pożary i skażenia chemiczne żołnierzy i sprzętu likwiduje się natychmiast w rejonach obrony po odparciu ataków nieprzyjaciela.

W marszu - przestrzega się zasady rozśrodkowania kolumn oraz pojazdów w kolumnach bez względu na porę doby i okoliczności, odcinki terenu skażonego pokonuje się z możliwie dużą prędkością na pojazdach z wykorzystaniem ich własności ochronnych i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami. W rejonach odpoczynków wykonuje się szczeliny dla żołnierzy i maskuje sprzęt. Jeżeli kolumny zostaną zbombardowane środkami zapalającymi gasi się ogień na pojazdach, ratuje żołnierzy, udziela im pierwszej pomocy i kontynuuje marsz.

W czasie przewozów - rozśrodkowuje się punkty załadownicze i wyładownicze, rejonny wyjściowe, rejonny wyczekiwania i rejonny zbiórki oraz rejonny ześrodkowania, niedopuszcza się do skupiania wojsk i transportów, szeroko korzysta się z pomocy wojsk kolejowych i obrony cywilnej.

II. ORGANIZOWANIE OPBMAR

Za organizowanie i kierowanie OPBMAR oddziałów i pododdziałów dywizji odpowiada jej dowódca. Z obowiązku tego wynikają następujące zadania:

- określanie najważniejszych zamierzeń, zakresu i sposobów ich realizacji, *w tym określenie elementów ugrupowania na zabezpieczeniu których należy skupić główny wysiłek OPBMAR;*
- wyznaczanie sił i środków oraz terminów wykonania przedsięwzięć OPBMAR;
- wydawanie wytycznych podległym dowódcom, sztabowi dywizji, swoim zastępcom i szefom rodzajów wojsk i służb;
- kierowanie przygotowaniem i realizacją przedsięwzięć;
- kontrolowanie wykonywania wytycznych i zarządzeń;
- udzielanie pomocy wojskom wykonującym poszczególne przedsięwzięcia.

Wymiaru - przestrzega się zasady rozstrzygnięcia kolumn oraz
 pojazdów w kolumnach bez względu na porę doby i okoliczności, obcin-
 ki terenu. Skazanego pokonuje się z możliwie dużą prędkością na
 pojazdach z wykorzystaniem ich własności obronnych i indywidual-
 nych środków ochrony przed skażeniami. W rejonach oboczynków wyko-
 nuje się zabezpieczenie żołnierzy i maszyn sprzętu. Jeżeli kolumny

**II. ORGANIZOWANIE I KIEROWANIE OBRONĄ PRZED
 BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA**

W czasie przewozu - rozstrzygnięcie się punkty załadunku i wy-
 ładunku, rejon wyścielowy, rejon wycofania i rejon zbiórki
 oraz rejon rozstrzygnięcia, nieopuszcza się do skupienia wojsk
 i transportów, szeroko korzysta się z pomocy wojsk kolejowych i obro-
 ny cywilnej.

II. ORGANIZOWANIE OBRONY

Za organizowanie i kierowanie OPMAR oddziałów i pododdziałów
 dywizji odpowiada tej dowódca. Z obowiązków tego wynika następujące
 zadania:

- określanie najważniejszych zamierzeń, zakresu i sposobów ich
- realizacji; w tym określaniu elementów wyposażenia na szcze-
 pięciu kolumn, w tym przede wszystkim OPMAR;
- wyznaczenie szlaków i środków oraz terminów wykonania przedsięwzięć
- OPMAR;
- wydawanie wytycznych podległym dowódcom, zastępcy dywizji, swoim
- zastępcom i szefom rot i szwadronów wojsk i szwadronów;
- kierowanie przygotowaniem i realizacją przedsięwzięć;
- kontrolowanie wykonywania wytycznych i zarządzeń;
- udzielanie pomocy wojskom wykonującym poszczególne przedsięwzięcia.

~~z kolei rozpatruje się i~~

W ocenie nieprzyjaciela ~~ustala się~~ ^{folie wiszące się z OPBMAR} ~~zagadnienia, jak:~~ ^{przez nieprzyjaciela)}

- możliwość skale~~ni~~ i sposob~~u~~ użycia BMR ~~na podstawie dotychczasowego użycia tych środków i przesłanek z rozpoznania;~~ ^{na podstawie dotychczasowego użycia tych środków i przesłanek z rozpoznania;}
- ~~główne cele uderzeń, rodzaje i moc ładunków oraz czas;~~ ^{najbardziej zagrożone obiekty, możliwe rodzaje, moc i czas uderzeń;}
- prawdopodobne następstwa uderzeń ^{BMR}, ich wpływ na zmianę sytuacji, zwłaszcza zmianę stosunków sił i środków oraz odkształcenia środowiska.

Treścią wniosków z ~~powyższej~~ oceny nieprzyjaciela będzie określenie najbardziej zagrożonych elementów ugrupowania dywizji i obiektów w jej pasie działania oraz ^(wymagani wobec) ustalenie podstawowych przedsięwzięć OPBMAR.

Oceniając wojska własne, ~~zgodnie z postanowieniem regulaminu /s. 50, p. 58/ rozpatrujemy ich stopień ochrony, bowiem ona w dużym stopniu wpływa na możliwości wykonania zadania. Wnikając głębiej w to zagadnienie należy rozważyć~~ ^{rozpatruje się m. in.:}

- wielkość dawek dotychczasowego napromienienia wojsk i ich wpływ na zdolność bojową w ~~tej~~ chwili ^(obecnej i w przyszłości) ~~i w perspektywie czasu wykonania otrzymanego zadania~~
- potrzeby i możliwości zmiany ugrupowania dywizji i pułków ^{zoner} okresowej zmiany rejonów zajmowanych przez elementy ugrupowania;
- zakres i terminy wykonania prac inżynierskich;
- skalę i kolejność zaopatrywania wojsk w środki ochronne oraz materiały i sprzęt inżynierski;
- sposób ~~lub sposoby~~ likwidowania skutków użycia przez nieprzyjaciela BMR.

Wynikiem oceny wojsk własnych winny być ustalenia ^{dotyczące:}

- zadań z zakresu OPBMAR ^{ich}
- ~~składu, wielkości sił i środków~~ oraz terminów wykonania ~~powyższych zadań~~ przez poszczególne elementy ugrupowania ~~dywizji~~

- składu oddziału ratunkowo-ewakuacyjnego;
- sposobu rozdziału środków ochronnych i inżynieryjnych;
- koncepcji likwidacji skutków użycia BMR przez nieprzyjaciela.

Trzecim elementem oceny sytuacji są działania sąsiadów w czasie, której rozpatruje się *W kontekście OPBMAR rozpatruje się tutaj:*

- potrzeby i sposoby wymiany informacji o przygotowaniach nieprzyjaciela do użycia BMR, o skażeniach, zakażeniach, zniszczeniach, zatopieniach i pożarach grożących dywizji z obszarów działania sąsiadów i odwrotnie;
- możliwości obchodzenia stref skażeń, zniszczeń, zatopień i pożarów przez pas działania sąsiadów;
- sposoby wzajemnego udzielania pomocy *W ramie* ~~zakresu~~ likwidacji następstw uderzeń BMR;
- sposoby zapewnienia bezpieczeństwa wojskom sąsiadów od planowanych własnych uderzeń jądrowych. W tym wypadku należy pamiętać o wszystkich sąsiadach: z przodu, na skrzydłach, w ugrupowaniu naszej dywizji, *sach* ~~środkami~~ *sch* powietrznymi, *sach* ~~desantem~~ *sch* i innymi.

Wnioski z oceny działania sąsiadów stają się przedmiotem uzgodnień z nimi sposobów działania i informowania. Oczywiście w sprawach OPBMAR wszystkie strony winny okazywać dużo dobrej woli.

Czwarty element oceny sytuacji - teren - *bardzo istotnym* w poważnym stopniu warunkuje sposoby działania *wojsk. z punktu widzenia OPBMAR ocenia się:* ~~naszej dywizji, sąsiadów i nieprzyjaciela~~

~~Dlatego, często doświadczeni oficerowie oceniają teren jednocześnie z nieprzyjacielem albo bezpośrednio przed oceną wojsk własnych razem z warunkami meteorologicznymi. Faktycznie, lepiej jest oceniać wojska własne po wszystkich innych elementach sytuacji i jednocześnie rozstrzygać o treści ich zadań oraz sposobach ich wykonania. Wracając do rzeczy - w ocenie terenu dowódca rozpatruje:~~

- dotychczasowe odkształcenia terenu i obiektów zabudowy *OPBMAR* i ich wpływ na możliwości prowadzenia działań bojowych;

- obiekty terenowe i rubieże dogodne do użycia BMR i środków zapalających ^{przez} nieprzyjaciela, możliwości ^{powstanie} zniszczeń, zatopień i pożarów po uderzeniach BMR;
- rejony możliwego powstania zastoju środków trujących i dymów;
- rejony o lepszych własnościach ochronnych i maskujących oraz zróżnicowanie terenu w pasie działania dywizji pod względem możliwości wykonania prac inżynierskich;
- lokalizację środków miejscowych przydatnych do obrony ~~wojsk~~ przed BMR;
- rejony, odcinki terenu szczególnie niebezpieczne ^{dale} do przebywających w nich wojsk; ~~przewodzenia działań bojowych, zwłaszcza ześrodkowywania sił i środków;~~
- możliwe drogi i kierunki obchodzenia lub pokonywania stref skażeń, zniszczeń, zatopień i rejonów objętych pożarami.

W ^{czonie} toku oceniania terenu ~~w układzie regulaminowym~~ dowódca weryfikuje ~~konfrontuje~~ wnioski z oceny poprzednich elementów ^{sytuacji} i konkretyzuje zadania oddziałów i pododdziałów ~~dywizji~~ ^w zakresie OPBMAR. ~~przez sposoby ich wykonania.~~

Ocenę sytuacji skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych ~~piąty element sytuacji~~ zazwyczaj prowadzi się razem z terenem i warunkami meteorologicznymi, ~~jako elementy nierozdzielne, w tym:~~ ^{ocena} ^{ów} ^{sch} ^{wynajdując} w niej:

- dotychczasowe rejony skażenia promieniotwórczego, chemicznego i biologicznego ^{przez} i ich wpływ na możliwości prowadzenia działań bojowych;
- ^{zmiany} ~~wzrost lub~~ ^{spadek} mocy dawki promieniowania ^{bydź} ~~lub~~ stężeń i czasu trwałości środków trujących lub biologicznych, kierunki i prędkości przemieszczania się ich;

- kształtowanie się sytuacji skażeń po planowanych własnych uderzeniach jądrowych i uderzeniach środkami zapalającymi, ustalenie rubieży bezpieczeństwa i sposobów działania wojsk z zachowaniem warunków bezpieczeństwa.

Ocena sytuacji skażeń może wpłynąć na zmianę ugrupowania sił i środków, ustalenie kierunków natarcia oddziałów lub przebiegu pozycji obronnych. W wielu wypadkach ocena sytuacji skażeń może stać się powodem precelowania uderzeń jądrowych lub zaniechania wykonania ich, zatrzymania natarcia, wycofania się itp.

Ocena sytuacji radioelektronicznej, reżimów i rodzajów korespondencji w sieciach nieprzyjaciela, obezwładniania radioelektronicznego może ujawnić lub potwierdzić przygotowania nieprzyjaciela do użycia BMR, a więc może wprost wpływać na podnoszenie gotowości wojsk dywizji do działania w warunkach użycia broni jądrowej i innych rodzajów BMR.

Stan pogody, porę roku i doby ocenia się ^(w celu) ~~celem~~ ustalenia:

- kierunków przesuwania się obłoków promieniotwórczych powstałych po uderzeniach jądrowych, zwłaszcza naziemnych i podziemnych;
- wielkości rejonów skażenia środkami trującymi, kierunków i zasięgów rozprzestrzeniania się par i aerozólów oraz trwałości skażeń;
- kierunków, prędkości i zasięgów rozprzestrzeniania się pożarów powstałych ~~po uderzeniach jądrowych, środkami zapalającymi i od innych źródeł~~ oraz kierunków i zasięgów zadymiania od nich;
- możliwości tworzenia się zalewów oraz wpływu opadów na działanie rażące BMR ~~przez możliwości wykonania prac inżynierskich~~;
- sposób prowadzenia rozpoznania skażeń oraz sposób powiadamiania oddziałów i pododdziałów oraz sąsiadów o skażeniach, pożarach, zatopieniach i zadymieniach;
- sposoby pokonywania stref ~~rejonów~~ zniszczeń, skażeń i zapewnienie żołnierzom ochrony podczas działań w terenie skażonym i zakazonym.

Warunki meteorologiczne mogą uniemożliwić start rakiet i samolotów nosicieli broni jądrowej, mogą wykluczyć lub znacznie ograniczyć użycie wielu rodzajów środków trujących, a nawet np. silne ulewę mogą zgasić pożary.

W czasie ^{oceny} warunków meteorologicznych bierze się pod uwagę stan pogody w przyziemnych warstwach atmosfery / dane dostarczają pododdziały rozpoznania skażeń z dywizyjnej kompanii chemicznej i pułki -pl chem/ oraz komunikaty meteorologiczne o prędkościach i kierunkach wiatrów w poszczególnych warstwach do wysokości 25 km, otrzymywane przynajmniej 4-6 razy na dobę z wydziałów hydrologiczno-meteorologicznych armii.

Stan ekonomiczny rejonu działań bojowych w zakresie OPBMAR oceniamy z punktu wykorzystania zasobów lokalnych do ochrony wojsk, zaopatrzenia ich w nieskażoną żywność i wodę oraz środki medyczne, odkażające i dezaktywacyjne. Ponadto rozpatrujemy sposoby wykorzystania urządzeń i maszyn zakładów przemysłowych, kopalń itp.

Społeczno-polityczny skład ludności / ~~dziewiąty element sytuacji~~ najczęściej rozpatrujemy z punktu widzenia sprzyjania albo wrogości do wojsk dywizji, przy czym postawy ludności niekoniecznie związane są z przynależnością państwową. Dla ^{potrzeb} ~~spraw~~ OPBMAR oceniamy:

- możliwości sabotażowo-dywersyjnego użycia środków trujących, zapalających a nawet min jądrowych oraz sposoby zapobiegania temu;
- ^{możliwości} ~~ustalamy zasady~~ korzystania ze źródeł wody, ~~wykorzystania~~ żywności i paliw ze składów lokalnych, ~~przez ich ochronę~~;
- ^{potrzeb} ~~ograniczamy~~ ^{reżim} ruch ludności i kontaktowania się żołnierzy z ludnością cywilną.

Nawet wtedy, gdy dany problem
 OPB MAR nie jest wyraźny bezpośrednio,
 w osobnym sformułowaniu, to raczej
 kryje się on pośrednio w innych
 elementach radowie bojowego. Np.
 w tym określeniu kierunku

Podczas oceniania sytuacji zapadają rozstrzygnięcia praktycz-
nie o wszystkich zagadnieniach OPBMAR. Ważniejsze z nich odzwier-
ciedla ^{Cenie} ~~się~~ w zamiarze walki. ^(znajdują) ~~Nieprzypadkowo wykazaliśmy~~ ^(Wyraża się to w bezpośrednim lub pośrednim) wpływa-
grożenia BMR i przedsięwzięć OPBMAR na ustalanie kierunków natar-
cia, przebiegu pozycji obronnych, ^(czy też na) ~~ograniczenia~~ ^(w użyciu) własnej broni
jądrowej ~~czy też wpływ na~~ ugrupowanie dywizji. Przedsięwzięcia
OPBMAR znajdują również odzwierciedlenie w treści zadań bojowych
bez względu na formę ich przekazywania. ~~Nazwyczaj są to:~~ kierunki
natarcia lub drogi marszu, ^(jest wypadkową potrzeb i) ~~w których~~ ^{uwzględniamy} ~~uwzględnia się~~ ^{ych} możliwość
pokonywania stref skażeń i zniszczeń, ~~oraz warunków~~ ^{ochronne} i masku-
jąca ^{ych} terenu; wyznaczając szerokości frontów natarcia, odcinków
przełamania, szerokości rejonów obrony i liczbę pozycji obronnych,
~~wzmieszczenie elementów ugrupowania bojowego - naruszenie stopnia~~
~~jednocześnie w podtekście mówimy o stopniu rozśrodkowania wojsk;~~
~~podobnie jest przy ugrupowaniu dywizji, wyznaczając~~ ^(określając) ~~rubieże i kie-~~
~~runki wykonywania kontrataków, rubieże ogniowe~~ ^(rubieże) ~~odvodu ogólnowojsko-~~
~~wego~~ ^V ~~odvodu przeciwpancernego~~ myślimy o zamknięciu wyłomów w sys-
temie obrony powstałych również w wyniku uderzeń jądrowych nieprzy-
jaciela. ~~Stosunkowo mniej wątpliwości o elementach OPBMAR w treści~~
~~zadań budzą te, stawiane wojskom inżynieryjnym i chemicznym~~

Organizując współdziałanie między innymi przewidujemy ^(się) i uzgad-
niamy ~~z~~ warianty działania oddziałów dywizji w zależności od charak-
teru możliwego działania nieprzyjaciela, ustalamy ^(się) sygnały powiada-
miania, dowodzenia i współdziałania. Omawiamy ^(się) szczególnie przejście
do działań z użyciem broni jądrowej, w tym zachowanie się na sygnał
uprzedzenia o wykonywaniu uderzeń jądrowych oraz sposób działania
^(razie) w ~~wypadku~~ obezwładnienia jednego z oddziałów pierwszego rzutu.

Główne postanowienia o OPBMAR dowódca dywizji podaje w czasie
organizowania zabezpieczenia działań bojowych, w postaci ~~istnych~~
wytycznych dla sztabu i podległych wojsk.

na jelicich przedziurkach i

Główny wyznika OPB MAR - wma jelicich
elementach ugniepowanie depiziji go
sluzpic

Jut to modelowy ulitad wytykanyci.
Nie zowme wmytlne jigo elementy musis
ocypicie uytprozai. Np. jeili nie ma
w obrone dieicai sret sluciei, rotopien
itp. - mi bdrnie mooy o ynciozaci
ide pelionymianie, na ctes mooyu
mi bdrnie mooy o robudocij fortify-
kacyjnej itp.

si obrilaci radoni

W wytycznych tych ~~dowódcy dywizji~~ określa:

1. Obiekty najbardziej zagrożone uderzeniami BMR w poszczególnych okresach ^{przygotowania} ~~organizowania~~ i prowadzenia działań bojowych.
2. ~~Na jakich przedsięwzięciach OPBWAR i na rzecz, których oddziałów /pododdziałów/ skupić wysiłki wojsk~~
3. Zadania rozpoznania skażeń, zniszczeń, pożarów i zatopień, siły i środki do ich wykonania oraz sposób meldowania o wynikach rozpoznania.
4. Sposób i kolejność powiadamiania o skażeniach oraz uprzedzania ~~wojsk~~ wojsk o własnych uderzeniach jądrowych.
5. Zasady rozśrodkowania wojsk oraz zmiany rejonów rozmieszczenia.
6. Zakres i terminy przygotowania inżynierskich obiektów ochrony przed czynnikami rażenia BMR i środków zapalających oraz przygotowania dróg.
7. Przedsięwzięcia maskowania.
8. Sposoby i kolejność pokonywania przez wojska stref skażeń, zniszczeń, zatopień i pożarów.
9. Zastrzeżenia zajmowania rejonów skażonych niebezpiecznie, określenie tych rejonów.
10. Sposoby i terminy przeprowadzenia szczepień ochronnych, przedsięwzięć izolacyjno-ograniczających i innych.
11. Terminy zaopatrywania wojsk w środki ochronne.
12. Sposób przygotowania wojsk do likwidacji skutków uderzeń BMR i środków zapalających, w tym skład oddziału ratunkowo-ewakuacyjnego.

Sztab dywizji Na podstawie decyzji dowódcy i jego wytycznych planuje obronę przed BMR. Wynikiem tego planowania jest "zarządzenie o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia" jako dokument podsta-

W wymienionych tych dowództwach określa:

1. Obiekty najbardziej zagrożone uderzeniami BMR w poszczególnych okresach organizowania i prowadzenia działań bojowych.
2. Właściwości terenów, w tym: a) na trasach, których obiektach (podobnie jak w przypadku wyżej), b) w miejscach, gdzie znajdują się: c) urządzenia i instalacje, d) magazyny, e) zapasy, f) punkty, g) i h) do ich wykonania oraz sposób wykonania o wynikach rozpoznania.
4. Sposób i kolejność powiadomienia o skażeniach oraz uderzeniach wrogich wojsk o wiadomości uderzeniach bojowych.
5. Zasady rozpoznowania wojsk oraz zasady rejonów rozpoznowania.
6. Zasady i terminy przygotowania i wykonywania obiektów ochrony przed czynnikami rażenia BMR i środków zapobiegających oraz przygotowania dróg.
7. Przedstawienie naskowienia.
8. Sposoby i kolejność dokonywania przez wojska utrat skazań, zniszczeń, zapobieg i porażek.
9. Zasady i terminy rejonów niebezpieczeństwa.
10. Sposoby i terminy przygotowania i wykonywania obiektów ochrony przed...
11. Terminy przygotowania i wykonywania obiektów...
12. Sposób przygotowania wojsk do likwidacji skutków uderzeń BMR i środków zapobiegających, w tym: a) środki ratunkowe - swaks - ...

*ujmuje się w ogólnym
rodzaju, jak w cytowanych
dok. nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12*

Stan wyjątkowy podawany jest w dowodach i jego wykonaniu

planuje obronę przed BMR. Wynikiem tego planowania jest "skrajnie o obronie wojsk przed promieniowaniem rażenia" jako dokument podsta-

ponadto

wowy. ~~ponadto~~ Wiele elementów OPBMAR odzwierciedla się na mapach decyzji i w planach zabezpieczenia lub użycia rodzajów wojsk i służb

(i w legendzie do decyzji)
Na mapach decyzji do prowadzenia działań bojowych odzwierciedla się

znajdują najwyraźniej (m.in.) problemy, jak:

- zagrożenie użyciem BMR ze strony nieprzyjaciela;
- rozśrodkowanie wojsk i okresowość zmiany rozmieszczenia wojsk, w tym rejonny zapasowe;
- skład i rozmieszczenie sił i środków przewidywanych do likwidacji skutków uderzeń BMR;
- rubież bezpieczeństwa od własnych uderzeń jądrowych;
- stan, podział i urzutowanie środków ochronnych;
- sygnały powiadamiania *sposób oznaczania przez wojska swego potencjału.*

W planach zabezpieczenia, użycia rodzajów wojsk i służb uwzględnia się przedsięwzięcia OPBMAR dotyczące podległych oddziałów /pododdziałów/ oraz przedsięwzięcia wykonywane na korzyść innych rodzajów wojsk i służb.

Zarządzenie o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia opracowuje wydział operacyjny dywizji przy ~~współdziałaniu zastępców dowódcy dywizji oraz~~ szefów rodzajów wojsk i służb.

W zarządzeniu o OPBMAR zazwyczaj podaje się:

1. Wnioski z oceny zagrożenia użyciem BMR i środków zapalających przez nieprzyjaciela.
2. Przedsięwzięcia OPBMAR wykonywane na korzyść oddziałów /pododdziałów/ dywizji wydzielonymi siłami i środkami.
3. Zadania obserwacji i rozpoznania skażeń, zakażeń, pożarów, rejonów zniszczeń, wydzielane do tego siły i środki, sposób i terminy składania meldunków.
4. Sposób powiadamiania wojsk o skażeniach, zakażeniach, pożarach,

zatonieniach i zniszczeniach oraz ostrzegania o własnych uderzeniach bronią jądrową i środkami zapalającymi.

5. Zadania i kolejność inżynierskiej rozbudowy terenu oraz przygotowania dróg manewru.
6. Zadania maskowania, mylenia, rozśrodkowania, zmiany zajmowanych rejonów, ograniczenia ruchu wojsk i ludności cywilnej.
7. Sposób i kolejność przekraczania przez wojska stref skażonych, zakażonych, pożarów i zniszczeń.
8. Zakazy zajmowania określonych rejonów niebezpiecznego skażenia i innych.
9. Zadania wojsk z zakresu likwidacji skutków w ^{razie} wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń BMR.
10. Sposób i terminy przeprowadzenia szczepień ochronnych, użycia preparatów radioochronnych oraz przedsięwzięcia izolacyjno-ograniczające.
11. Kolejność i terminy zaopatrywania wojsk w środki ochronne i materiały.

Zarządzenie o OPBMAR opracowuje się na okres przygotowania walki i na każdy dzień prowadzenia działań bojowych.

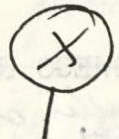
~~III. KIEROWANIE OBRONĄ WOJSK PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA~~

~~Kierowanie obroną wojsk przed BMR~~ ^{W toku walki obejmuje:} składa się

- ~~aktualizacja bieżąca postanowień wytycznych dowódcy do organizowania OPBMAR i zarządzenia o obronie wojsk przed BMR;~~
- uruchamianie działań oddziałów, pododdziałów zadaniami lub sygnałami, zgodnie z decyzją ~~o działaniach bojowych~~, planem współdziałania i zarządzeniem o obronie wojsk przed BMR;

zadaniach i zaliczeniach oraz ostrzeżenia o wianach wie-
 zaniach przed i zbrojami zapalającymi.
 2. Zadania i kolejność wykonywania, rozkazy terenowe oraz przygo-
 towania drogą kanonu.
 3. Zadania maszynowe, wylania, rozstrzelania, zainy zainowanych
 rejonów, ograniczenia ruchu i inności cywilnej.
 4. Spis i kolejność przekazywania przez wojska szereg skazanych,
 skazanych, postrzeli i zainowanych.
 5. Zakazy zainowania określonych rejonów niebezpiecznego skazania
 i innych.
 6. Zadania wojsk z zakresu likwidacji skutków w wyszemu wykonania
 przez nieprzyjaciela i zainowanych BMR.
 7. Spis i terminy przeprowadzenia akcji obronnych, wycie-
 preparatów radioochronnych oraz przedsięwzięcia inności in-
 ograniczające.
 8. Kolejność i terminy rozstrzelania wojsk w szereg obronnych
 i materijali.

nr s. 34

odtworzenie i delimitacja
 bojowej

Dlatego, wspomniano uprzednio, guro
 przedsięwzięci wchodzących w zakres likwidacji
 skutków uderzeń BMR - to przedsięwzięcia
 ratunkowe. Należy do nich m. in. :

likwidację skutków uderzeń BMR ~~środkami zapalającymi~~.

Pierwsze dwa przedsięwzięcia nie wymagają szczególnych wyjaśnień, wynikają one ze zmian sytuacji, kontroli działania wojsk czy też tylko braku meldunku o wykonaniu określonego przedsięwzięcia, albo ^{też} potrzeby uściślenia treści zadania, terminów lub sposobów wykonania.

Trzecie przedsięwzięcie realizujemy ^{opwane jest natychmiast} w jakościowo nowej sytuacji ^{jako powstałe} po uderzeniach BMR lub środkami zapalającymi na elementy ugrupowania dywizji lub inne obiekty w jej pasie działania albo po uderzeniach na sąsiadów i przeniesieniu ich następstw w pas naszej dywizji.

W ~~całości~~ ^{ciach} działalności ^{ych} związanej z likwidacją skutków uderzeń BMR i środkami zapalającymi wyodrębniamy umownie dwie zasadnicze grupy przedsięwzięć: ~~Pierwsza z nich to zamierzenia taktyczno-bojowe, druga - zamierzenia ratunkowe.~~

- Grupę pierwszą stanowią:
- ~~przywrócenie sprawności namuszonego~~ ^{odtworzenie systemu dowodzenia i łączności} ~~systemu dowodzenia i łączności~~ ^{- jest to ten przedsięwzięcie}
 - ~~zabezpieczenie~~ ^{zabezpieczenie} ~~wyłamów spowodowanych uderzeniami BMR przed wtargnięciem nieprzyjaciela w ugrupowanie dywizji;~~
 - osłona rejonów porażonych wojsk;
 - odtworzenie struktury organizacyjnej i ugrupowania ~~wojsk~~ ^{wojsk} wraz z przywracaniem równowagi psychicznej żołnierzy; ~~wysokiego stanu moralno-politycznego~~
 - przywrócenie możliwości ruchu po drogach manewru, dowozu i ewakuacji ^{(w tym niekiedy przez odkażenie, dezaktywację lub dezynfekcję dróg i terenu).}

- ^{z kolei} ~~Grupa zamierzeń ratunkowych obejmuje:~~
- przygotowanie sił i środków ratowniczych;
 - określenie rejonów uderzeń BMR i środkami zapalającymi oraz prognozowanie skutków ~~tych uderzeń~~;

- ilizacja skutków ubocznych DNR i środkami zapobiegawczymi.

- Pierwsze dwa przedmiotowe nie wymagają szczególnych wyjątków, wymagają one zezwolenia sędziowskiego, kontrola działania wojska czy też tylko brania pod uwagę o wykonaniu określonego przedmiotu, albo potrzeby ułożenia treści zdan, terminów lub sposobów wykonania.

- Trzeci przedmiotowy realizowany w jakoslowo nowej sytuacji, co do użycia DNR lub środków zapobiegawczych na elementy użycia powołania dywizji lub inne obiekty w tej samej dziedzinie albo po

- użyciu na zasadach i przedstawieniu ich następują w pas naszej dywizji. W szczególności działania związane z likwidacją skutków

- użycia DNR i środków zapobiegawczych wyodrębniamy również dwie za-
- zadanie grupy przedmiotowej: pierwsza - niech to zadanie jest tyżno-pojowe, druga - zamierzona ratunkowa.

Grupa pierwsza stanowi:

- odwołanie systemu dowodzenia i łączności;
- zabezpieczenie wyjazdów spowodowanych użyciem DNR przed wstąpieniem nieprzyjaciela w użyciu dywizji;

Odtworzenie nowego systemu dowodzenia to przede wszystkim, w pierwszej kolejności, awaryjne przejmowanie funkcji obwodnicowego lub rezerwowego stanowiska dowodzenia przez inne - ASD, TSD tj. przez WSD lub SD jednego z pułków. Są to trudne zadania, robione samotnie, ale można przewidzieć, że w warunkach przyjętego pola walki trzeba będzie je dość często podejmować. Dlatego przejmowanie dowodzenia powinno być przedmiotem szczególnej uwagi w polityce szkolenia.

- rozpoznanie rejonów porażenia i uderzeń BMR i środkami zapalającymi;
- wykonanie prac ratunkowych, leczniczo-ewakuacyjnych, kontrolowanie napromienienia i stopnia skażenia, zabiegów sanitarnych i specjalnych wojsk, gaszenie /lokalizowanie/ pożarów, specjalnych przedsięwzięć profilaktyczno-medycznych i weterynaryjnych oraz przedsięwzięć izolacyjno-ograniczających w ogniskach skażenia biologicznego;
- torowanie dróg i przejść dla potrzeb ewakuowania porażonych i uszkodzonego sprzętu lub sprzętu bez obsługi.

Dowodzenie i łączność możemy odtworzyć drogą przejęcia funkcji stanowiska dowodzenia przez tyłowe stanowiska dowodzenia lub wysunięte stanowiska dowodzenia, a więc przez zamienność.
(zgodnie z regulaminem walki 15.57, p. 65)
Przejęcie dowodzenia dywizją przez SD jednego z pułków jest trudne ze względu na nieliczną obsadę, przygotowanie i brak wystarczających środków łączności. Stosunkowo łatwo może przejąć dowodzenie dywizją WSD armii. Tworzenie stanowiska dowodzenia z ocalałych części i uzupełnienia trwa długo. Najłatwiej będzie można przywracać dowodzenie utracone w wyniku porażenia dowódcy i małych grup operacyjnych oficerów towarzyszących mu. Wówczas kierujemy się zasadą obsadzania stanowisk wakujących według ważności funkcji. Oczywiście obowiązki dowódcy powinien natychmiast przejąć szef sztabu będący na stanowisku dowodzenia, a w wypadku porażenia jego i zastępcy dowódcy do spraw liniowych wyznaczony w rozkazie dowódcy pułku.

Wyłomy spowodowane uderzeniami BMR zabezpieczamy przed wtargnięciem nieprzyjaciela działaniami niebezwładnych wojsk drugiego rzutu lub odwodów specjalnych, a w razie potrzeby z wojsk z wojsk pierwszego rzutu, batalionu rozpoznawczego i inne siły nie zaangażowane w walce. Siły te z reguły winny przejść do obrony w bezpośrednie

zes. 32-33

(X)

jest to specyficzny element uszygowania.
Do czasu wypracowania przez nieprzyjaciela
udanej BMR istnieją tylko potajemnie.
Dopiero w rani potroby, na sygnał,
wymiarowe rity zbierają się i tworzą jej
realny element uszygowania.

styczności z nieprzyjacielem, odtworzyć^{szere'} lub Xorganizować od nowa system ognia, X zapór inżynierskich i umocnień fortyfikacyjnych. One też stanowią osłonę rejonów porażonych wojsk od strony nieprzyjaciela. Od strony wojsk własnych rejon porażenia należy osłonić siłami regulacji ruchu, wojskowej służby wewnętrznej, niekiedy wzmocnionych także pododdziałami piechoty. Głównymi ich zadaniami będą: regulowanie ruchem wojsk przez obejścia; uchronienie wojsk nieobezwładnionych przed demoralizującymi widokami ogromu zniszczeń i strat; zapobieganie^{szerzeniu} przenoszenia się paniki. + przechwytywanie ~~żołnierzy uchodzących z rejonu porażenia~~

Odtwarzanie struktury organizacyjnej i ugrupowania wojsk, wraz z przywracaniem równowagi psychicznej żołnierzy, rozpoczyna się z chwilą ewakuowania lub wyprowadzenia obezwładnionych żołnierzy i pododdziałów do rejonów zbiórki porażonych. Wielu żołnierzy, mimo pochłonięcia dużych dawek promieniowania, po umyciu się, wypiciu kawy, czy Xuzyciu^u środków uspokajających, będzie w stanie walczyć dalej przez parę dni.

Drogi manewru, dowozu i ewakuacji torują^{się} dla potrzeb prowadzenia akcji ratowniczej oraz dla zapewnienia ruchu innym oddziałom i związkom taktycznym. Zadanie to winny wykonywać oddziały zabezpieczenia ruchu wzmocnione pojedynczymi czołgami i pododdziałami zabiegów specjalnych. ~~wojsk chemicznych do odkażania lub dezaktywacji dróg i ich pobocza lub odcinków dróg na przełaj~~

Do prowadzenia prac ratunkowych już w czasie przygotowywania walki wyznacza się siły i środki^{przewidziane} do składu oddziału ratunkowo-ewakuacyjnego. W dywizji przygotowuje się zasadniczo jeden OR-E, zdolny do udzielenia pomocy porażonemu oddziałowi. Niekiedy, na czas działań w terenie utrudniającym szybki manewr, organizuje się dwa OR-E —

~~Dla ORE planuje się rejonowy zbiórki, drogi marszu do nich i sygnały do zajęcia tych rejonów. Do czasu przekazania sygnału siły i środki przewidziane do ~~składu~~ ORE działają w składzie macierzystych jednostek. [Instytucja]~~

~~o OPBWAR - projekt, s. 58]~~

Struktura i usposobienie ORE po rebraniu się w gotowości do wykonania akcji ratowniczej mogą być różne - i różne będą również, stosownie do konkretnych warunków potrzeb i możliwości. Można jednolitej lub różnic dla rozróżnienia warianty tej struktury, ponieważ je umownie struktury jednorodnej i mieszanej.

Pierwsze rozwiązanie ~~którego jeden z wariantów~~ prezentowany jest na schemacie nr 2 - zaliczając między ORE chociażby nie w jednym, przedstawić ograniczonym, rejonie powieści. Do wykonania powołanych zadań w ramach akcji ratowniczej oddział wydzielony ~~odpowiednie~~ grupy wówczas bezpośrednio odpowiednie grupy funkcyjne, takie jak:

po jednym na każdy ^{RM}kierunek albo jeden do działania na rzecz pierwszego rzutu i jeden - do działania na rzecz drugiego rzutu i tyłów. Niezależnie od tego ~~oddziały~~ ^{oddziały} tworzą własne oddziały ratunkowo-ewakuacyjne.

Do ~~składu~~ ^{składu} dywizyjnego ORE zawczasu wyznacza się:

- do batalionu piechoty ^{z wzmocnionego szwadronu} ~~z dwoma plutonami czołgów;~~
- do dwóch drużyn rozpoznania skażeń i plutonu zabiegów specjalnych ~~z wojsk chemicznych;~~
- pluton inżynieryjno-drogowy i pluton saperów ~~z wojsk inżynieryjnych;~~
- pluton ewakuacji z batalionu medycznego;
- do plutonu z batalionu remontowego;
- do klucza /1-4/ śmigłowców rozpoznawczych i transportowych.
^{zastępcę dowódcy dywizji d.s. liniowych albo}
Na dowódcę OR-E wyznacza się dowódcę batalionu piechoty.

Skład OR-E winien być ciągle aktualizowany, aby rzeczywiście mógł on zebrać się na sygnał w wyznaczonym rejonie. ~~z tego winny być to siły z odwodów~~

~~Po zebraniu się OR-E wydziela grupy funkcyjne (sekcje)~~

- rozpoznania i regulacji ruchu;
- torowania dróg i gaszenia pożarów;
- poszukiwania i ewakuacji porażonych;
- pomocy technicznej i ewakuacji sprzętu;
- punktu zabiegów specjalnych;
- obsługi porażonych.

*Idę do dowódcy
taliwego ORE
przebrać schemat 3.*

Po określeniu rejonów uderzeń BMR jednocześnie stacja obliczeniowo-analityczna skażeń prognozuje ich skutki, a elementy rozpoznawcze prowadzą rozpoznanie i meldują wyniki. Prognoza ukierunkowuje rozpoznanie, którego wyniki są podstawą skierowania ORE do ^{działa-}nia z postawieniem mu konkretnego zadania.

Dругi wariant wypracowania ORE ~~który będzie dotychczas~~
~~wspatrywany na kolejnych zajęciach w cieniu tego kursu~~ ~~przebuduje~~
utrzymanie w ramach

Organizację ORE można podzielić na 2-3 grupy ~~GRE~~ ^{ego}
do prowadzenia akcji ratunkowo-ewakuacyjnej w oddzielnych
rejonach porażenia. ~~Wówczas podaje się~~ ^{określa} ~~granice~~
~~rejonów działania, rozmienczenie elementów~~
~~ORE wspólnych dla wszystkich grup (GRE), drogi~~
~~ewakuacji, zasady współdziałania i inne ustalenia.~~

~~Wydzielone grupy ratunkowo-ewakuacyjne~~

~~składają się z kółek i sekcji~~
~~o podobnym przeznaczeniu, jak określone przez obronę grupy funkcyjne~~
~~takich jak ORE, ale mniejszym składnie.~~

Wspólnymi ^{elementami} ~~grupami~~ funkcyjnymi, czyli
występującymi ^{na szczeblu} ~~w składzie~~ ORE, a tylko niekiedy
także ^{na szczeblu} ~~w składzie~~ ORE, mogą być:

- ^{grupa (sekcja)} ~~grupa~~ pomocy technicznej i ewakuacji sprzętu;
- ~~punkty~~ ^{grupa (sekcja)} ~~zabiegów specjalnych;~~
- ~~obsługi porażonych~~ (jeden rejon zbiórki porażonych).

~~Niekiedy wyznacza się pododdziały do~~
~~przechwywania żołnierzy, ^{ciężko rannych} ~~w ciężkich panice.~~~~

syntezis i podejmuje decyzje do
odformowania i odnowy bojowej
i likwidacji skutków uderzeń BMR,

wszystkich potrzeb
i momentach

Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń dywizji winna zdażyć z wykonaniem prognozy zanim ^{będzie} można przystąpić do rozpoznawania rejonów porażenia, ponieważ praktycznie moc dawki po uderzeniach jądrowych nie pozwoli na ~~wcześniej~~ rozpoznawanie ^{przed upływem} 20-30 minut od uderzeń.

Do prowadzenia rozpoznania wyznacza się jeden patrol rozpoznawczy na transporterze pancernym lub BWP na jeden rejon wybuchu jądrowego.

Zadanie OR-E i jego działanie koordynuje się w miarę rozpoznania sytuacji i ^{odtworzenia zdolności bojowej wojsk i} ~~doskonalenia~~ Planu likwidacji skutków uderzeń BMR ^{planu}.

Wówczas może też powstać konieczność wzmocnienia OR-E albo wprost utworzenia drugiego. ^{Niekiedy celowe} Dowództwo dywizji może ^{być} również wykorzystane ^{wg własnego planu}.

OR-E pułku nie obezwładnionego. ^{Przed rozpoznaniem rejonów porażenia} i zebraniem ^{można przewidzieć w zbieżności z tym} OR-E w rejonie nie ^{nie można wcześniej dzielić go na grupy} znając ogólne zasady OPEMAR i sposób działania po uderzeniach ^{odtworzenia zdolności bojowej}.

~~BMR zajmijmy się teraz sformulowaniem decyzji o likwidacji skutków uderzeń BMR.~~ Tok oceniania sytuacji może być taki sam, jak ^{przy} np. ocenianiu sytuacji do natarcia, ale oczywiście ukierunkowany na właściwe zagadnienia. Jednakże najczęściej postępowanie dowódcy i sztabu zdeterminuje nowa jakość sytuacji, w której dowódca winien skupić wokół siebie szefów wydziałów, szefów rodzajów wojsk i swoich zastępców i prowadzić ocenę wspólnie. Sednem takiej oceny sytuacji są ustalenia: ^{Oceniając, trzeba przede wszystkim rozpatrzyć:}

- możliwości dalszego prowadzenia działań bojowych przez nieprzyjaciela;
- stopień porażenia wojsk;
- kształtowanie się stref skażeń, zniszczeń, zatopień i pożarów;
- potrzeby liczebności sił i środków do ^{ostomy} zabezpieczenia wyłomów w ugrupowaniu dywizji oraz do prowadzenia akcji ratunkowo-ewakuacyjnej;

Szef sztabu dywizji jest zawsze Bezpośrednim organizatorem przedsięwzięcia likwidacji skutków uderzeń BMR. Akcja ratunkowa w rejonie porażenia kieruje dowódca porażonego ~~#1~~ oddziału, pododdziału ~~#1~~ a w razie porażenia organu dowodzenia - dowódca ORE lub oficer ze sztabu nadpodległego. ~~Instrukcja o OPBMR - projekt 57-58~~

Jednocześnie z odroczeniem robót bojowej i likwidacji skutków uderzeń BMR niezbędne jest

ZAKONCZENIE

Obrona wojsk przed bronią masowego rażenia w warunkach dosko-
nalenia środków rażenia nabiera większego znaczenia i zaczyna
obejmować nowe sfery oddziaływania. Współczesne środki precyzyjnego
trafiania, bronie samonaprowadzające się na cele typu "odpal-
zapomnij", ładunki paliwowo-powietrzne, kasety ze środkami zapala-
jącymi oraz przyszłościowe bronie falowe dają efekty zniszczenia
bardzo bliskie w swej skali efektem niszczenia wybuchem broni
jądrowej. W tym świetle tendencja rozszerzenia OPBMAR na środki
konwencjonalne wydaje się być słuszną.

OPROGRAMOWANIE - ZAŁĄCZNIKI

1. Schemat: Idea prowadzenia akcji ratunkowo-ewakuacyjnej.
2. Schemat: Organizacja oddziału ratunkowo-ewakuacyjnego dywizji.
3. Schemat: Przedsięwzięcia obrony wojsk przed bronią masowego
rażenia.
4. Schemat: Zadania elementów ugrupowania OR-E.

co to oznacza obecnie
regulaminu

apetiti, pobudzenie do alitywnych postaw.
w całym tym komplekcie przedsięwzięci
skierowanych na wojnie wojenne, na utrzymywanie
i podtrzymywanie ich zdolności bojowej,
niejane szczególnie zajmując własnie
OPBMAR. Jej właściwe zorganizowanie i realizowanie
jest koniecznym warunkiem przetrwania na ryciście
prawy jak najmniejszych stratach własnych, co
także równie było najistotniejszym warunkiem
porozumienia sytuacji wojennej i u mniejszości decydującej
w tych własnie kategoriach nie
to ocenić znaczenie współdziałania wojsk na obecnym
kursie.

[K O N I E C] Rozdziałnik Epi 1-2 - koniec

LITERATURA

1. Biuletyn Informacyjny /MON, Szt.Gen.WP/ Nr, Nr:
 - 1 /144/1984, Wybrane problemy organizacji i prowadzenia powietrznego rozpoznania skażeń w operacji zaczepnej armii, s. 201; Ograniczanie i likwidacja moralno-psychicznych skutków użycia BMR, s. 241;
 - 2 /116/1974, Obrona wojsk frontu przed BMR;
 - 3 /141/ 1982, Właściwości OPBMAR w działaniach OGM, s. 149;
 - 4 /109/1972, Ochrona DZ /DPanc/ przed skażeniami w działaniach zaczepnych, s. 171, Zasady i możliwości likwidacji skutków uderzeń jądrowych w dywizji, s. 201; Nowe elementy w organizacji OPBMAR, s. 283.
2. Instrukcja o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia, Chem 249/75.
3. IZYDOREK Waclaw, płk dr, Ogólne zasady obrony wojsk frontu i armii przed bronią masowego rażenia, ASG WP 1974.
4. IZYDOREK Waclaw, płk dr, Organizacja i kierowanie obroną przed BMR w działaniach bojowych ZT /oddziału/ ASG WP 1976.
5. IZYDOREK Waclaw, płk dr, Zadania i zasady działania dowódców i sztabów ogólnowojskowych w zakresie OPBMAR, ASG WP 1974.
6. Myśl Wojskowa, Tajna, Nr, Nr:
 - 3/1973, s.72, POSIM W., płk dypl.inż.: Obrona przed BMR w operacji zaczepnej armii;
 - 1/1974, s.74, JANIK A., płk dypl.: Planowanie i organizacja likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia w operacji zaczepnej;
 - 2/1974, s.133, MICHALAK St., płk dr, Niektóre problemy oceny potrzebnych sił i środków oraz czasu na przeprowadzenie akcji ratowniczej;
 - 2/1979, s.94, KRAZE M. mjr dr, Praca dowódcy i sztabu DZ w okresie planowania i likwidacji skutków zmasowanych uderzeń chemicznych, s. 209, BAZIOR J., płd dr, Wybrane problemy zabezpieczenia meteorologicznego i prognozowania skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
 - 4/1979, s.84, SOKOŁOWSKI A., płk dypl.inż., Problemy obrony przed bronią neutronową.
 - 2/1985, s.127, RABAN J., płk dr hab., Doświadczenia i wnioski z międzysojuszniczego ćwiczenia systemu wykrywania skażeń "Lipiec-84".

7. Obrona wojsk przed bronią neutronową, Podręcznik, Chem.289/80.
8. Obrona wojsk raketowych i artylerii przed BMR, Podręcznik, Art. 717/85.
9. Praca dowódców i sztabów w zakresie obrony wojsk przed BMR, Podręcznik, Chem.255/76.
10. Regulamin walki wojsk lądowych Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Część I /dywizja, pułk/, Szkol. 636/85.
11. Vademecum wojsk chemicznych, Chem.230/71.
12. Zeszyt Naukowy, ASG WP, Nr, Nr:
 - 2 /5/ 1975: GODLEŚ H., płk dypl., Likwidacja skutków użycia przez nieprzyjaciela BMR, s.99; WOŁYNIAK S., płk dypl., Obrona wojsk i obiektów wojskowych przed bronią masowego rażenia, s. 383;
 - 3 /6/ 1975: MICHALAK. St., płk doc.dr, Taktyczno-operacyjne problemy obrony wojsk przed bronią masowego rażenia, s.383.
13. *Instrukcja o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia (projekt), MON, Sit. Gen...../86
Nr. Szef. W Chem. Pf 1821*

Wykonano w 4 egz.

Egz. nr 1-4 - Bibl.Nauk.OZS
Wyk.ppłk T.BOGUSZ /tel.14775/
Druk.E.K. dnia 13.06.86r.
Nr ks.masz.Pf47/KTO

7. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
8. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
9. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
10. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
11. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
12. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
13. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
14. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
15. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
16. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
17. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
18. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
19. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.
20. Obrona wojenna w czasie wojny domowej, Warszawa, 1937.

Wydanie 1-1 - Biblioteka
Wydanie 1-1 - Biblioteka
Wydanie 1-1 - Biblioteka
Wydanie 1-1 - Biblioteka

